

Velika Vratnica

katastrska št.: 186
tip jame: poševno in stopnjasto brezno
dolžina: 165
globina: 70
raziskana: 16.12.1931
organizacija: Društvo za raziskavanje podzemskih jam (Ljubljana)

Ostri vrh je 523 m visok hrib, ki ga na vzhodni strani omejuje Globodolsko, na zahodni pa Dobrniško polje. Na njegovih pobočjih leži več jam, najgloblji in najdaljši pa sta Mala in Velika Vratnica, ki sta druga od druge oddaljeni slabih 500 m. Do jam je najlažji dostop po gozdni cesti iz vasi Rdeči Kal.

Velika Vratnica že z svojim vhodnim breznom opravičuje svoje ime, saj ima res "velika vrata v podzemlje". Prejme enega največjih vhodnih brezen na Dolenjskem, saj je na ustju dolg skoraj 30 in širok do 10 m. Vhodno brezno se spušča 40 m globoko, nakar se jama dobesedno razcveti, saj iz vhodnega brezna v spodnjo dvorano vodijo kar tri poti. Prva pelje skozi manjšo odprtino na dnu vhodnega brezna, druga (najpogosteje uporabljana) je okno na polici nekaj metrov nad dnom vhodnega brezna. S te police je mogoče v spodnjo dvorano priti še po tretji poti – skozi močno zasigan rov s čudovito sigasto kopo.

Jama ima več rogov tudi na drugi strani vhodnega brezna in tudi ti so bogato zasigani. Ob vsem kapniškem okrasju po celi jami je spodnja dvorana s podorom morda še najmanj privlačna, čeprav je s svojimi 10 x 5 m in "oltarjem", ki se dviga več kot 30 m visoko v brezno (vodi do police pri vhodnem breznu), zares velika.

V Mali in Veliki Vratnici se je leta 1906 začela zgodovina dolenjskega jamarstva. Franc Pirc (1872 – 1950), Novomeščan, novinar, urednik in izdajatelj lista Dolenjc, je svoje prigode iz dolenjskih jam (v Malo Vratnico so se spustili do dna, v Veliki Vratnici pa so Franca Kendo, trgovec iz Novega mesta, spustili do dna vhodnega brezna) opisal v svojem časopisu, v podlistku z naslovom En dan 6 jam, 6 fará. Glede na dejstvo, da je bilo prvo jamarsko društvo v Ljubljani ustanovljeno šele leta 1910, je bil Pirc v letu 1906 s svojim delovanjem resnično pionir dolenjskega jamarstva.

Velika Vratnica je trenutno (2007) najdaljša jama v trebanjski, njena soseda Mala Vratnica pa v mirnopoški občini. S 70-timi m globine sta v svojih občinah tudi najgloblji.

Viri in literatura:

- Hudoklin, A.: Franc Pirc – pionir dolenjskega jamarstva. Dolenjski kras 2, str. 6. Novo mesto, 1987.
- Kataster jam Jamarske zveze Slovenije.

Vaja jamarske reševalne skupine v vhodem breznu.

